

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

GIUSEPPE TESAURO

της 10ης Ιουλίου 1990 *

*Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Το σχέδιο εγκρίθηκε για το αιτούμενο ποσό, δηλαδή 16 500 000 BFR, με την απόφαση C(84) 1076 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 1984.

1. Με την παρούσα προσφυγή-αγωγή, την οποία άσκησε η Association pour le développement à Charleroi d' actions collectives de formation pour l' université ouverte (στο εξής: FUNOC), ζητείται, πρώτον μεν, η ακύρωση της αποφάσεως που κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1989, με την οποία η Επιτροπή ζητεί την επιστροφή 6 579 334 βελγικών φράγκων (BFR) και αρνείται να καταβάλει το υπόλοιπο (6 600 000 BFR) χρηματοδοτικής συνδρομής χορηγούμενης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, δεύτερον δε, η αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη η FUNOC εξαιτίας της εν λόγω αποφάσεως.

Στις 6 Ιουνίου 1988 η προσφεύγουσα έλαβε με συστημένη επιστολή έγγραφο με το οποίο το Υπουργείο Απασχολήσεως και Εργασίας της διαβίβασε ένα χρεωστικό σημείωμα της Επιτροπής συνοδευόμενο από ένα διευκρινιστικό έγγραφο. Η Επιτροπή ζητούσε την επιστροφή του προκαταβληθέντος ποσού ύψους 9 900 000 BFR, με την αιτιολογία ότι από την έκθεση που είχε επισυνάψει η FUNOC στην αίτηση περί καταβολής του υπολοίπου προέκυπτε ότι η προσφεύγουσα είχε αποφασίσει, από τον Ιανουάριο του 1984, να τροποποιήσει το πρόγραμμά της, χωρίς να ειδοποιήσει σχετικώς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Κοινωνικού Ταμείου, πράγμα που βρισκόταν σε αντίθεση προς την αρχική διάρθρωση του σχεδίου.

2. Το ιστορικό της διαφοράς έχει εν περιλήψει ως εξής.

Ύστερα από επαφές μεταξύ των βελγικών αρχών και των υπηρεσιών της, η Επιτροπή, με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1989, μείωσε το ποσό που ζητούσε να επιστραφεί σε 6 579 334 BFR, επιβαρύνοντας ουσιαστικά το Ταμείο μόνο με τον πρώτο κύκλο της εκπαιδεύσεως (1984).

Τον Σεπτέμβριο του 1983 η FUNOC υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση περί συνδρομής για ένα σχέδιο με χαρακτήρα καινοτομίας κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου¹, κλιμακούμενο σε τρία έτη (1984, 1985 και 1986), το οποίο αφορούσε την εκπαίδευση νέων περιρισμένης ειδικεύσεως στις νέες τεχνολογίες της πληροφορορήσεως.

3. Η FUNOC προσέβαλε την απόφαση αυτή προβάλλοντας τέσσερις λόγους ακυρώσεως.

Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει, κατά πρώτον, ότι η πράξη είναι πλημμελής ως μη εκδοθείσα υπό του αρμοδίου οργάνου.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 289. σ. 38.

Πράγματι, την απόφαση εξέδωσε ο E. L. Vermelho, προϊστάμενος τμήματος της Γενικής Διευθύνσεως V (Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις και Εκπαίδευση), ο οποίος υπέγραψε την επίμαχη ανακοίνωση της 21ης Απριλίου 1989, χωρίς να έχει ειδική προς τούτο εξουσιοδότηση, ενώ από τα προηγηθέντα έγγραφα, υπογεγραμμένα από τον γενικό διευθυντή, προέκυπτε, κατά την προσφεύγουσα, διαφορετική πρόθεση, επεικέστερη και διαλλακτικότερη.

4. Σχετικώς, πρέπει καταρχάς να λεχθεί ότι, σύμφωνα με την εσωτερική ρύθμιση περί εκτελέσεως του γενικού προϋπολογισμού των Κοινοτήτων, επιφορτισμένη με τη διαχείριση τέτοιου είδους δαπανών είναι η Γενική Διεύθυνση V.

Όμως, από την εξέταση της επίμαχης ανακοινώσεως δεν προκύπτει κανένα στοιχείο που να επιτρέπει να θεωρηθεί ότι ο Vermelho ενήργησε με δική του πρωτοβουλία, κατά παρέκκλιση από τις εσωτερικές διαδικασίες.

Εξάλλου, στην προηγούμενη ανακοίνωση, υπογεγραμμένη από τον γενικό διευθυντή, η οποία στάλθηκε στις 27 Οκτωβρίου 1988 (συνημμένο 13 ter της προσφυγής-αγωγής) στον Υπουργό Κοινωνικών Υποθέσεων του Βελγίου, εκφραζόταν η ίδια εκτίμηση, η οποία επαναλήφθηκε στη συνέχεια στο από 21 Απριλίου 1989 έγγραφο του Vermelho. Συγκεκριμένα, στην ανακοίνωση της 27ης Οκτωβρίου αναφέρονται τα εξής: «le fond du problème est qu'il ne s'agit malheureusement pas d'un projet novateur au sens de la réglementation du Fonds» [η ουσία του προβλήματος είναι ότι δυστυχώς δεν πρόκειται για σχέδιο με χαρακτήρα καινοτομίας κατά την έννοια των διεπυσών το Ταμείο διατάξεων].

Και οι λύσεις που αντιμετωπίζονταν στις ανακοινώσεις που είχε στείλει προηγουμένως ο ίδιος γενικός διευθυντής δεν φαίνονται να διαφέρουν από την εν συνεχεία εκδοθείσα απόφαση, κατά την οποία το Ταμείο επιβαρύνθηκε μόνο με τις δαπάνες που πραγματοποίησε η FUNOC κατά το πρώτο έτος.

Πράγματι, στο έγγραφο της 27ης Οκτωβρίου 1988 γίνεται λόγος για: «solution acceptable

de ce dossier, en tenant compte éventuellement de la partie qui justifie un caractère novateur dans ce programme» [αποδεκτή λύση της υποθέσεως αυτής, αφού ληφθεί ενδεχομένως υπόψη το μέρος του προγράμματος που μπορεί να θεωρηθεί ότι δικαιολογεί τον χαρακτήρα της καινοτομίας], στο δε έγγραφο της 22ας Μαρτίου 1989 (συνημμένο 14 ter της προσφυγής-αγωγής) για «solution... qui tiendrait compte de la partie qui pourrait justifier le caractère novateur dans ce programme réalisé» [λύση... με την οποία λαμβάνεται υπόψη το μέρος που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δικαιολογεί τον χαρακτήρα της καινοτομίας στο πλαίσιο του εφαρμοζομένου προγράμματος].

Επομένως, από τα προσκομισθέντα έγγραφα δεν προκύπτουν ενδείξεις ικανές να θεμελιώσουν την άποψη ότι εν προκειμένω η κοινοτική διοίκηση δεν τήρησε τους ισχύοντες σχετικούς κανόνες.

Κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως είναι, κατά τη γνώμη μου, αβάσιμος.

5. Η δεύτερη αιτίαση αφορά την προβαλλόμενη παράβαση της σχετικής με το Ταμείο νομοθεσίας από την κοινοτική διοίκηση.

Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συγκεκριμένα ότι η Επιτροπή περιορίστηκε απλώς να στείλει στην «administration de l'emploi belge» ένα χρεωστικό σημείωμα — δηλαδή μέτρο εκτελέσεως ήδη εισηγμένης αποφάσεως — το οποίο εν συνεχεία διαβιβάσθηκε στη FUNOC τον Ιούνιο του 1988 (συνημμένο 7 της προσφυγής-αγωγής), τούτο δε, κατά παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83², κατά το οποίο, πριν λάβει απόφαση περί αναστολής, μείωσης ή καταργήσεως της συνδρομής, η Επιτροπή οφείλει να δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

6. Επί της αιτιάσεως αυτής, ωστόσο, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν είναι η ανακοίνωση που διαβιβάσθηκε στην προσφεύγουσα-ενάγουσα τον Ιούνιο του 1988 αλλ' η μεταγενέστερη απόφαση στην οποία αναφερόταν η ανακοίνωση της 21ης Απριλίου

1989. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε αναμφισβήτητα ύστερα από πολυάριθμες επαφές μεταξύ της βελγικής διοικήσεως και της Επιτροπής (βλέπε ανακοίνωση του Υπουργείου Απασχολήσεως και Εργασίας της 30ής Ιουνίου 1988, συνημμένο 9 της προσφυγής-αγωγής· ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 1988, συνημμένο 12· ανακοίνωση του Υπουργού Busquin της 16ης Σεπτεμβρίου 1988, συνημμένο 13 bis· ανακοίνωση της Επιτροπής της 27ης Οκτωβρίου 1988, συνημμένο 13 ter· ανακοίνωση του Υπουργού Maystadt της 31ης Ιανουαρίου 1989, συνημμένο 14 bis· ανακοίνωση της Επιτροπής της 22ας Μαρτίου 1989, συνημμένο 14 ter)· ακριβώς δε κατόπιν των επαφών αυτών η Επιτροπή προέβη στην τροποποίηση — αν και μερική — της προηγούμενης αποφάσεώς της, η οποία είναι άσχετη προς την παρούσα διαφορά.

Εξάλλου, η διάταξη που επικαλείται η προσφεύγουσα-ενάγουσα δεν προβλέπει τυπική διαδικασία διαβουλεύσεως, αλλ' απλώς και μόνον απαιτεί οι αρχές του ενδιαφερομένου κράτους μέλους να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους προ της εκδόσεως οριστικής αποφάσεως, πράγμα ακριβώς που έγινε εν προκειμένω.

Επομένως, και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως ελέγχεται ως αβάσιμος.

7. Εν συνεχεία, η FUNOC υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε, κατά τις εκτιμήσεις της σχετικά με το αν συμφωνεί η πραγματοποιηθείσα ενέργεια προς το αρχικό σχέδιο, σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως και εφάρμοσε εσφαλμένως τις διατάξεις που διέπουν το Ταμείο.

Οι τροποποιήσεις που έγιναν στο προηγούμενης ανακοινωθέν πρόγραμμα ήταν, κατ' αυτήν, απαραίτητες προκειμένου να επιτύχει το ίδιο το σχέδιο και δεν συνεπήγοντο ουσιώδη μεταβολή της πραγματοποιούμενης ενεργείας, η οποία διετήρησε, κατά την προ-

σφεύγουσα, τον χαρακτήρα του ενιαίου και της καινοτομίας, καθώς και τον σκοπό της δοκιμής μιας νέας μεθόδου εργασίας.

8. Σχετικώς πρέπει να διευκρινισθεί ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που πρότεινε η FUNOC τον Σεπτέμβριο του 1983 περιελάμβανε, κατά την περιγραφή που κάνει η ίδια η προσφεύγουσα-ενάγουσα στο έγγραφο της αιτήσεως χρηματοδοτήσεως, τη δημιουργία συνεταυρισμού επιστημονικής παραγωγής ικανού να πραγματοποιεί έρευνες και μελέτες γενικής χρησιμότητας· με άλλα λόγια, ενός παρατηρητηρίου των οικονομικών, κοινωνικών και εκπαιδευτικών γεγονότων τοπικού χαρακτήρα, που να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και να ικανοποιεί τα αιτήματα του κοινωνικού συνόλου.

Προς τον σκοπό αυτό, 90 νέοι περιορισμένης ειδικεύσεως θα έπρεπε να εκπαιδευτούν κατάλληλα στις μεθόδους και τεχνικές της έρευνας με εντατική χρησιμοποίηση της πληροφορικής.

Το σχέδιο θα περιελάμβανε, κατά τις συμπληρωματικές πληροφορίες που δόθηκαν στην Επιτροπή στις 15 Ιουνίου 1984, τρεις χωριστές φάσεις.

Κατά την πρώτη φάση (1984 — 600 ώρες), οι εκπαιδευόμενοι θα έπρεπε να κάνουν κτήμα τους την αναγκαία τεχνογνωσία προς συλλογή και στοιχειώδη προεπεξεργασία των δεδομένων καθώς και προς χρησιμοποίηση της μικροπληροφορικής.

Κατά τη δεύτερη φάση (1985 — 200 ώρες) οι ίδιοι εκπαιδευόμενοι θα έπρεπε να μπορούν να αποδίδουν, μέσω της πρακτικής εφαρμογής των μεθόδων και των διαφόρων μορφών και τεχνικών που θα είχαν μάθει, για να πραγματοποιήσουν κατόπιν, κατά την τρίτη φάση (1986 — 200 ώρες), έρευνες και μελέτες γενικής χρησιμότητας και να απαντούν στα ερωτήματα των μελών του κοινωνικού συνόλου.

9. Όπως προκύπτει, όμως, από την τελική έκθεση, η οποία συντάχθηκε από την ίδια την προσφεύγουσα και κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή τον Ιούνιο του 1987, το πρόγραμμα εξελίχθηκε κατά τρόπο πολύ διαφορετικό απ' ό,τι προβλεπόταν αρχικά, περιλαμβάνοντας πλέον όχι έναν ενιαίο κύκλο εκπαίδευσης, για 90 νέους, κατανεμημένο σε τρία έτη, αλλά τρεις ετήσιους κύκλους εκπαίδευσης, από 1 000 ώρες τον καθένα, για τρεις χωριστές ομάδες των 30 ατόμων. Περαιτέρω, ο προβλεπόμενος συνεταιρισμός δεν φαίνεται να ιδρύθηκε ποτέ.

10. Ότι η αλλαγή αυτή αποτελεί, όπως υποστηρίζει η FUNOC, μεταβολή αποκλειστικώς τυπικού χαρακτήρος μου φαίνεται τουλάχιστον αμφίβολο.

Η μετατροπή ενός τριετούς κύκλου εκπαίδευσης 1 000 ωρών, που προοριζόταν για 90 νέους περιορισμένης ειδικεύσεως, σε τρεις χωριστούς ετήσιους κύκλους για ομάδες των 30 ατόμων δεν σημαίνει απλώς και μόνο ότι επέρχεται μεταβολή τυπικής φύσεως με οργανωτικό χαρακτήρα. Κατ' αυτόν τον τρόπο μεταβάλλεται ολόκληρη η δομή του προγράμματος και οι ίδιες οι πιθανότητες επιτυχίας του σχεδίου μπορούν να μειωθούν σημαντικά λόγω της ταχείας αλληλοδιαδοχής των διαφόρων φάσεων της εκπαίδευσης.

Συναφώς, φαίνεται απολύτως λογικός ο ισχυρισμός που προβάλλει η Επιτροπή ότι η διάρκεια της εκπαίδευσης αποτελούσε σημαντικό στοιχείο για την αποδοχή της αιτήσεως χρηματοδότησεως.

Αντιστρόφως, οι λόγοι τους οποίους επικαλείται η προσφεύγουσα-ενάγουσα, όσον αφορά την ανάγκη στην οποία βρέθηκε — να τροποποιήσει το πρόγραμμά της, περιορίζοντας σε πρώτη φάση τον αριθμό των εκπαιδευομένων — λόγω της καθυστέρησης κατά την έκδοση της αποφάσεως περί χρηματοδότη-

σεως και, κατόπιν, κατά την καταβολή των « προκαταβολών », δεν φαίνονται απολύτως πειστικοί.

1. Πράγματι, εν αναμονή της εκδόσεως της αποφάσεως περί χρηματοδότησεως από το Ταμείο, η FUNOC μπορούσε κάλλιστα να αναβάλει για μερικούς μήνες την έναρξη του προγράμματος εκπαίδευσης, εν πάση δε περιπτώσει όφειλε να ανακοινώσει εγκαίρως στην Επιτροπή την πρόθεσή της να τροποποιήσει το αρχικό σχέδιο, προκειμένου να εξακριβωθεί αν οι προτεινόμενες αλλαγές ήταν σύμφωνες προς τα κριτήρια που είχε υιοθετήσει η κοινοτική διοίκηση για τη χορήγηση της χρηματοδότησεως.

Αντιθέτως, προκύπτει ότι με την ανακοίνωση που έστειλε στις 15 Ιουνίου 1984 (βλέπε συνημμένο 1 του υπομνήματος αντικρούσεως), ύστερα από συνάντηση που είχε γίνει λίγες ημέρες νωρίτερα, η προσφεύγουσα-ενάγουσα επιβεβαίωσε στην Επιτροπή τις αρχικώς προβλεφθείσες λεπτομέρειες εφαρμογής ως προς την εξέλιξη του σχεδίου, ενώ ήδη από μερικούς μήνες (Μάρτιος 1984) το πρόγραμμα εκπαίδευσε είχε ξεκινήσει με βάση την ανωτέρω περιγραφείσα διαφορετική οργάνωση.

Εξάλλου, δεν φαίνεται να μπορούν να γίνουν δεκτοί οι ισχυρισμοί της FUNOC, ότι στην πραγματικότητα η προσφεύγουσα-ενάγουσα είχε φροντίσει να ανακοινώσει προφορικά στους υπαλλήλους της Επιτροπής τις επενεχθείσες τροποποιήσεις, λαμβάνοντας ρητή έγκριση. Οι ισχυρισμοί αυτοί διαψεύδονται ρητώς από την κοινοτική διοίκηση και φαίνονται να βρίσκονται σε προφανή αντίφαση προς την προαναφερθείσα ανακοίνωση της 15ης Ιουνίου 1984.

12. Το ίδιο λίγο πειστικός φαίνεται και ο άλλος ισχυρισμός της προσφεύγουσας-ενάγουσας ότι από ένα υπόμνημα της Επιτροπής (βλέπε συνημμένο 24 της προσφυγής-αγωγής) συνάγεται ότι η κοινοτική διοίκηση αναγνώ-

ρίξει τη δυνατότητα να επιφέρονται τροποποιήσεις στα αρχικώς προβλεπόμενα σχέδια, καθόσον με το εν λόγω υπόμνημα οι δικαιούχοι καλούνται να αναφέρουν στην τελική έκθεση τις τροποποιήσεις που έγιναν κατά την εφαρμογή του προγράμματος, όσον αφορά τους σκοπούς και τη μεθοδολογία που αναφέρονται στην αίτηση χρηματοδοτήσεως.

Πράγματι, είναι φανερό ότι η αξιολόγηση της εξέλιξης ενός σχεδίου με χαρακτήρα καινοτομίας απαιτεί μια κάποια ελαστικότητα και ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη προσαρμογής του αρχικού σχεδίου προς αντιμετώπιση των ανακυπτουσών δυσχερειών.

Αυτό όμως δεν σημαίνει βέβαια ότι ο δικαιούχος είναι ελεύθερος να μεταβάλει ουσιαστικά την πορεία του αναγγελθέντος προγράμματος, πριν μάλιστα το ξεκινήσει και χωρίς καμία προηγούμενη ειδοποίηση προς τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

13. Στα ανωτέρω ως προστεθεί ότι η FUNOC υπέβαλε αίτηση περί χορηγήσεως συνδρομής με βάση το άρθρο 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως 83/516, διάταξη αναφερομένη σε σχέδια που έχουν χαρακτήρα καινοτομίας, και ότι ο επαναληπτικός χαρακτήρας της πραγματοποιηθείσας ενέργειας φαίνεται να βρίσκεται σε αντίθεση προς τη διάταξη αυτή.

Σε αυτό η προσφεύγουσα-ενάγουσα αντιτάσσει ότι η πραγματοποιηθείσα ενέργεια δεν ήταν πράγματι επαναληπτική, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως, της ουσίας και της διάρθρωσής του προγράμματος, που συνίστατο σε ενιαία ενέργεια για την επιβεβαίωση μιας μεθόδου εργασίας και μιας μεθοδολογίας.

Η προσφεύγουσα-ενάγουσα υπογραμμίζει ότι η εκπαίδευση εντάσσεται σε ένα ενιαίο πειραματικό εγχείρημα που αποσκοπούσε στην προοδευτική επεξεργασία και τον εμπλουτισμό της

εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας. Επομένως, μόνο οι ομάδες των νέων είχαν «επαναληπτικό» χαρακτήρα, διότι ήταν τρεις αντί μιας.

14. Ούτε αυτές οι παρατηρήσεις όμως μου φαίνονται αποφασιστικής σημασίας.

Πράγματι, είναι αλήθεια ότι οι διαδοχικές, επαναλαμβανόμενες επαληθεύσεις μιας και της αυτής μεθόδου εργασίας καθιστούν δυνατή, λαμβανομένης υπόψη της εμπειρίας που αποκτάται κάθε φορά, την προοδευτική βελτίωση της ποιότητας των επιτυγχανομένων αποτελεσμάτων· παρά ταύτα, μετά την πρώτη πειραματική επαλήθευση η ενέργεια δεν έχει πλέον, κατά τη γνώμη μου, πράγματι χαρακτήρα καινοτομίας και δεν μπορεί πλέον να χρηματοδοτηθεί βάσει της προαναφερθείσας διατάξεως.

15. Όσον αφορά τον ισχυρισμό της FUNOC κατά τον οποίο το κριτήριο της «μη επαναληπτικότητας» δεν αναφέρεται σε καμία από τις διατάξεις που ρυθμίζουν τη διαχείριση τέτοιων ενεργειών, αρκεί να παρατηρηθεί ότι το κριτήριο αυτό εξυπακούεται και απορρέει από την ίδια την έννοια του «σχεδίου με χαρακτήρα καινοτομίας».

16. Υπό το φως των ανωτέρω λεχθέντων πρέπει, νομίζω, να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η διαπίστωση στην οποία κατέληξε η Επιτροπή, κατά την οποία η FUNOC δεν χρησιμοποίησε τα ποσά που είχε ζητήσει κατά τρόπο σύμφωνο προς την απόφαση περί χρηματοδοτήσεως και προς τη σχετική με το Ταμείο κοινοτική νομοθεσία, δεδομένου ότι επέφερε ουσιαστικές τροποποιήσεις σε σχέση με το αναγγελθέν πρόγραμμα ενεργειών, ουδόλως ενέχει προφανές σφάλμα εκτιμήσεως ή νομική πλημμέλεια.

17. Επικουρικός, η προσφεύγουσα-ενάγουσα υποστηρίζει ότι με την εκδοθείσα απόφαση παραβιάστηκε η αρχή της αναλογικότητας, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή

επέβαλε ως κύρωση για τυπική πλημμέλεια, όπως είναι η παράλειψη ανακοινώσεως των επενεχθεισών τροποποιήσεων, την ολική κατάργηση της χρηματοδότησεως του μέρους του προγράμματος που πραγματοποιήθηκε το 1985 και το 1986. Τούτο δε είναι ακόμη σοβαρότερο καθόσον η επιβληθείσα κύρωση θέτει σε κίνδυνο την ίδια την επιβίωση της FUNOC.

Ωστόσο, πρέπει συναφώς να τονισθεί ότι η ανάκληση της ως άνω αποφάσεως περί χρηματοδότησεως έγινε όχι λόγω της «τυπικής πλημμελείας», αλλά κατόπιν της διαπιστώσεως ότι οι αλλαγές που επέφερε η FUNOC στο αρχικό σχέδιο κατέστησαν την πραγματοποιηθείσα ενέργεια σημαντικά διαφορετικότερη απ' ό,τι προβλεπόταν στην εγκριτική απόφαση και εν πάση περιπτώσει — τουλάχιστον ως προς τον δεύτερο και τον τρίτο κύκλο — μη δυναμένη να χρηματοδοτηθεί βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 2, της αποφάσεως 83/516, σχετικά με τη χρηματοδότηση σχεδίων που έχουν χαρακτήρα καινοτομίας.

Κατά συνέπεια, αποφασίζοντας να καταργήσει τη χρηματοδότηση για τις εκπαιδευτικές ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν το 1985 και το 1986, η Επιτροπή δεν υπερέβη τα όρια του ανα-

γκαίου προς εξασφάλιση της προσήκουσας χρησιμοποίησεως των ποσών που καταβάλλει το Ταμείο.

18. Όσον αφορά, τέλος, την αγωγή αποζημιώσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για να στοιχειοθετηθεί ευθύνη της Κοινότητας κατά το άρθρο 215, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς οι προϋποθέσεις που συνίστανται στο παράνομο της προσαιπομένης στο κοινοτικό όργανο συμπεριφοράς, την επέλευση πραγματικής ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της εν λόγω συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας.

Στην προκειμένη υπόθεση, όπως είπα, δεν προκύπτει ότι η συμπεριφορά της Επιτροπής, η οποία κατά την προσφεύγουσα προκάλεσε τη ζημία, ήταν παράνομη.

Κατά συνέπεια, δεν χρειάζεται να εξετασθεί αν συντρέχουν οι άλλες προϋποθέσεις που θέτει η προαναφερθείσα νομολογία και η αγωγή αποζημιώσεως της FUNOC πρέπει επίσης να απορριφθεί.

19. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, καταλήγω προτείνοντας στο Δικαστήριο να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή και να καταδικάσει τη FUNOC στα δικαστικά έξοδα.